

31. MART 2015.

BR. 387

BILTEN

NEDELJA U SVETU ENERGETIKE

A close-up photograph of a man with a full white beard and glasses, wearing a dark suit jacket, a light blue shirt, and a red tie. He is holding a bright yellow rectangular card up to his face with his right hand, pointing towards the camera. The background is a solid blue color.

ŽUTI

KARTONI

**27 ZEMALJA EU IGNORIŠE DIREKTIVU O ENERGETSKOJ EFIKASNOSTI
TUŽBA PROTIV BUGARSKOG ENERGETSKOG HOLDINGA
TUŽBA PROTIV VELIKE BRITANIJE**

Komesar Arijas najavio reviziju regulative o energetske bezbednosti EU

BRISEL - Evropski komesar za klimatsku politiku i energetiku, Migel Arijas Kanjete, najavio je 26. marta objavljivanje do kraja ove godine novog paketa predloga vezanih za pitanje energetske bezbednosti Evropske unije u snabdevanju prirodnim gasom. Paket će uključiti i „predlog revizije regulative vezane za jačanje sigurnosti

snabdevanja, nadgledanja ovog segmenta i upravljanja u kriznim periodima“, rekao je Arijas članovima Evropskog parlamenta, na prezentaciji energetske i klimatske planove Evropske komisije. Komesar je takođe rekao poslanicima da će utečnjeni prirodni gas (LNG) biti tretiran kao „rezervni izvor snabdevanja u kriznim situacijama“. Arijas je rekao da će novi zakon o sigurnosti snabdevanja električnom energijom biti predložen iduće godine, „pošto trenutno nisu spremni formalni standardi, pa zemlje članice koriste zastareli prilaz“ u tretiranju ovog pitanja. *EurActiv*

EU države postigle kompromis o datumu početka povlačenja dozvola za emisije štetnih gasova

VILNJUS - EU države članice postigle su 25. marta kompromis da 2021. godine počne automatsko rezanje broja dozvola za emisije ugljendioksida sa najvećeg svetskog tržišta ovog instrumenta klimatske politike. Kompromisom je blokirana težnja nekih članica EU, Britanije i Nemačke pre svih, da se ubrza kalendar povlačenja emisionih dozvola iz tzv. rezerve, kako bi se ojačala njihova vrednost, što je i preduslov efikasnosti čitavog mehanizma podsticanja smanjenja emisija najvećih zagađivača iz evropske privrede. Dogovor od četvrtka odobrava vladama EU da odmah počnu pregovore unutar Evropskog parlamenta radi izrade finalne verzije referentnog zakona, saopštila je država koja trenutno predsedava EU, Litvanija. Dogovor uključuje i odredbu o prebacivanju dozvola odloženih u okviru vladinih aukcija iz perioda 2014-2016. u rezervni fond, sprečavajući njihovo ponovno izbacivanje na tržište u preiodu 2019-2020. *Bloomberg*

Sve članice EU, osim Malte, u prekršaju obaveze sprovođenja Direktive o energetskej efikasnosti

BRISSEL - Sve članice Evropske unije redom, za jednim izuzetkom Malte, našle su se od prošlog četvrtka u pravnom postupku zbog nesprovođenja obaveze unošenja odredbi EU Direktive o energetskej efikasnosti u nacionalna zakonodavstva. Mađarska je za sada jedina država protiv koje je postupanje zbog ovog prekršaja prebačeno sa Komisije u nadležnost Evropskog suda pravde. Ostalih 26 zemalja su u pravnom statusu tzv. prekršajnog postupka, jer nisu do roka određenog za juni 2014. obavestile Komisiju na koji način sprovode odredbe pomenute direktive. **EurActiv**

Energetska zajednica odobrila produženje izuzeća projektu TAP od pravila 3. energetskog paketa

BEČ - Sekretarijat Energetske zajednice (EnZ) saglasio se 24. marta sa odlukom Albanskog energetskog regulatora (ERE) da odobri produženje statusa izuzeća od nekih pravila Trećeg energetskog paketa projektu Transjadranskog gasovoda (TAP). Radi se o ključnoj obavezi davanja pristupa trećoj strani korišćenju energetskih infrastrukturnih sistema, kao i načinu određivanja tarifa i razdvajanju vlasništva u sistemu proizvodnje i transporta energenta, u ovom slučaju prirodnog gasa, kako bi se sprečila zloupotreba monopolnog položaja na tržištu. Evropska komisija je u slučaju gasovoda TAP, kao ključnom projektu tzv. južnog evropskog gasovodnog koridora, namenjenog smanjenju zavisnosti Evrope od dominantnog snabdevača, Rusije, učinila ustupak pravilima Trećeg energetskog paketa. Kako je **saopšteno** iz Sekretarijata EnZ, izuzeće za projekat TAP odobreno je uz uslov da ovaj gasovod počne transport azerbejdžanskog gasa najkasnije 1. januara 2019. godine. Kompanija koja realizuje projekat, TAP AG zatražila je odlaganje datuma početka komercijalnog rada gasovoda za dodatnih godinu dana, pozivajući se na „vanredne okolnosti“. Sekretarijat u saopštenju navodi da će naknadno zauzeti stav o ovom novom zahtevu.

Brisel na jesen saopštava stav o zajedničkoj kupovini gasa

BRISSEL - Evropska komisija očekuje da na jesen objavi rezultate studije o mogućnosti zajedničke kupovine prirodnog gasa zemalja EU iz ne-EU izvora, saopštio je prošle nedelje predstavnik izvršnog tela Unije. Studija treba da odredi modalitete realizacije takve opcije, a da pri tom ne budu prekršena pravila Svetske trgovinske organizacije i regulativa o tržišnoj konkurenciji u EU. Agencija **Platts** navodi da je evropska gasna privreda jasno protiv ovog predloga, koji je svojevremeno inicirao tada premijer Poljske, a sada predsednik Evropskog saveta Donald Tusk. On

je, pri tom, bio motivisan različitim uslovima u dugoročnim ugovorima o kupovini gasa, i različitim cenama za gas, koje ruski Gasprom nudi svojim evropskim klijentima. Države koje imaju najpovoljnije cene i njihove kompanije, partneri Gasproma, predvođene Nemačkom, ne žele da izgube, ili naruše, ove privilegije, dok zemlje istočne Evrope članice EU, Poljska pre svih, smatraju da bi kao jedinstven kupac ojačali svoju pregovaračku poziciju pred ruskim gasnim kolosom. Platts, međutim, citira predsednika evropske gasne lobističke firme Gasnaturally, Fransoa-Režis Mutona da bi takva praksa mogla na drugoj strani izazvati formiranje kartela prodavaca prirodnog gasa, što bi na kraju stvorilo mnogo goru situaciju na tržištu od sadašnje.

Lord Mogg reizabran za predsednika Odbora regulatora ACER-a

LJUBLJANA - Agencija za saradnju evropskih regulatora (ACER) izabrala je na sastanku 25. marta u Ljubljani

ponovo za svog predsedavajućeg lorda Moga, čelnika britanske energetske regulatorne agencije (OFGEM). Novi dvoipogodišnji mandat Džona Moga na mesto predsedavajućeg Odbora regulatora ACER-a počinje u maju. On je, po izboru na čelo Odbora koji čine predstavnici svih nacionalnih regulatornih energetskih agencija (NRAs) 28 zemalja članica EU, rekao da je ACER u pet godina od osnivanja stigao do trenutka kada je od ključnog značaja jačanje

njegove saradnje sa nacionalnim agencijama radi poboljšanja komplementarnosti tih tela sa regulatornim odgovornostima Evropske unije u ovoj oblasti. acer.europa.eu

Evropska komisija optužila Bugarski energetska holding za monopolsko ponašanje

BRISEL - Evropska komisija optužila je Bugarski energetska holding (BEH) da krši EU antimonopolska pravila time što sprečava konkurentima pristup i korišćenje nacionalne gasovodne mreže. „Kroz istoriju BEH je državni energetska operater. On je vertikalno integrisan, što znači da isporučuje prirodni gas svojim podfirmama koje su vlasnici ili imaju kontrolu nad domaćom gasovodnom mrežom, nad jedinim skladištem gasa u Bugarskoj i nad transportnim kapacitetima glavnog uvoznog gasovoda“, stoji u prošle nedelje objavljenom saopštenju EK. Sofijske **Novinite** pišu da Komisija može da odreže BEH-u kaznu u visini 10 odsto vrednosti godišnjeg prometa kompanije, ako dokaže pomenute optužbe.

Brisel tužio Britaniju Sudu pravde EU zbog nezakonitog zagađenja prirodne sredine

BRISEL - Regulatori Evropske unije tužili su Veliku Britaniju Sudu pravde u Luksemburgu zbog toga što termoelektrana na ugalj u Velsu, u vlasništvu kompanije RWE npower, nije smanjila emisije azot oksida, saopšteno je u četvrtak iz Evropske komisije. EU zakon o emisijama iz velikih termoelektrana obavezivao je zemlje članice Unije da do 1. januara 2008. smanje emisije niza otkrovnih gasova iz svojih elektrana. TE u velškom gradu Aberthaw ne ispunjava zahteve regulative, jer posluje sa dozvolom da može da emituje do 1.200 milijama azot oksida po kubnom metru (mg/Nm^3), što je više nego duplo iznad granice od $500 \text{ mg}/\text{Nm}^3$ predviđene direktivom, saopšteno je iz Komisije. London je 2013. dobio upozorenje iz Brisela povodom ovog slučaja, a pošto prekršaj nije otklonjen predmet je prebačen na odluku najviše EU sudske instance u Luksemburgu. Azot oksid, pored ostalog, izaziva tzv. kisele kiše, sa posledicama

po useve i životinjski svet, kao i građevine i istorijske objekte, prenosi **Reuters**. Evropski sud pravde ovlašćen je da odredi visoku dnevnu novčanu kaznu prekršiocu do ispunjenja zakonske obaveze.

Nova pukotina u embargu Vašingtona na izvoz američke nafte

MEKSIKO SITI, VAŠINGTON - Meksička državna kompanija Pemex uverena je da će dobiti saglasnost američkog ministarstva trgovine na razmenu do 100.000 barela na dan meksičke teške nafte za sličnu količinu američke lake, što bi bio novi korak ka ukidanju četiri decenije duge zabrane izvoza sirove nafte iz SAD. Čelnik Pemex-a Jose Manuel Carrera kazao je za **Reuters** da očekuje da se odobrenje swap-a ubrzo desi. Meksička kompanija se nada da će ovakvi swap-ovi otvoriti put da SAD kasnije dozvole direktan izvoz američke sirove nafte u Meksiko, što je za sada dozvoljeno jedino za Kanadu. Reuters navodi da druge zemlje, poput Južne Koreje i države EU sa pažnjom očekuju odgovor Vašingtona na zahtev Meksika, jer i same žele da uvoze američku naftu.

Britanija i Norveška grade najduži podmorski energetska kabl

LONDON - Velika Britanija i Norveška su dogovorile povezivanje svojih elektroenergetskih mreža preko najdužeg podmorskog interkonektora takve vrste na svetu, koji će obezbediti pokrivanje potreba za strujom za skoro 750.000 britanskih domaćinstava. Najveći britanski snabdevač energijom National grid i norveška kompanija Statnet su

potpisali ugovor o suvlasništvu, kojim je otvoren prostor za početak gradnje interkonektora u dužini od 730 kilometara, piše londonski **Guardian**. Dvosmerni električni kabl, čiju će gradnju u vrednosti od dve milijarde evra finansirati vlade dve države, biće kapaciteta od 1,4 GW i ići će od britanskog grada Blyth do norveškog grada Kviteseid na severnomorskoj obali Norveške. Završetak ovog projekta planiran je za 2021. godinu. Pomenuti ugovor sa Norveškom će britanskim domaćinstvima doneti uštedu u visini do 3,5 milijardi funti u trajanju od 25 godina, jer će Britanija uvoziti jeftiniju struju, prema procenama britanskog energetskog regulatora Ofgema.

Peking gasi sve TE na uglj do 2016.

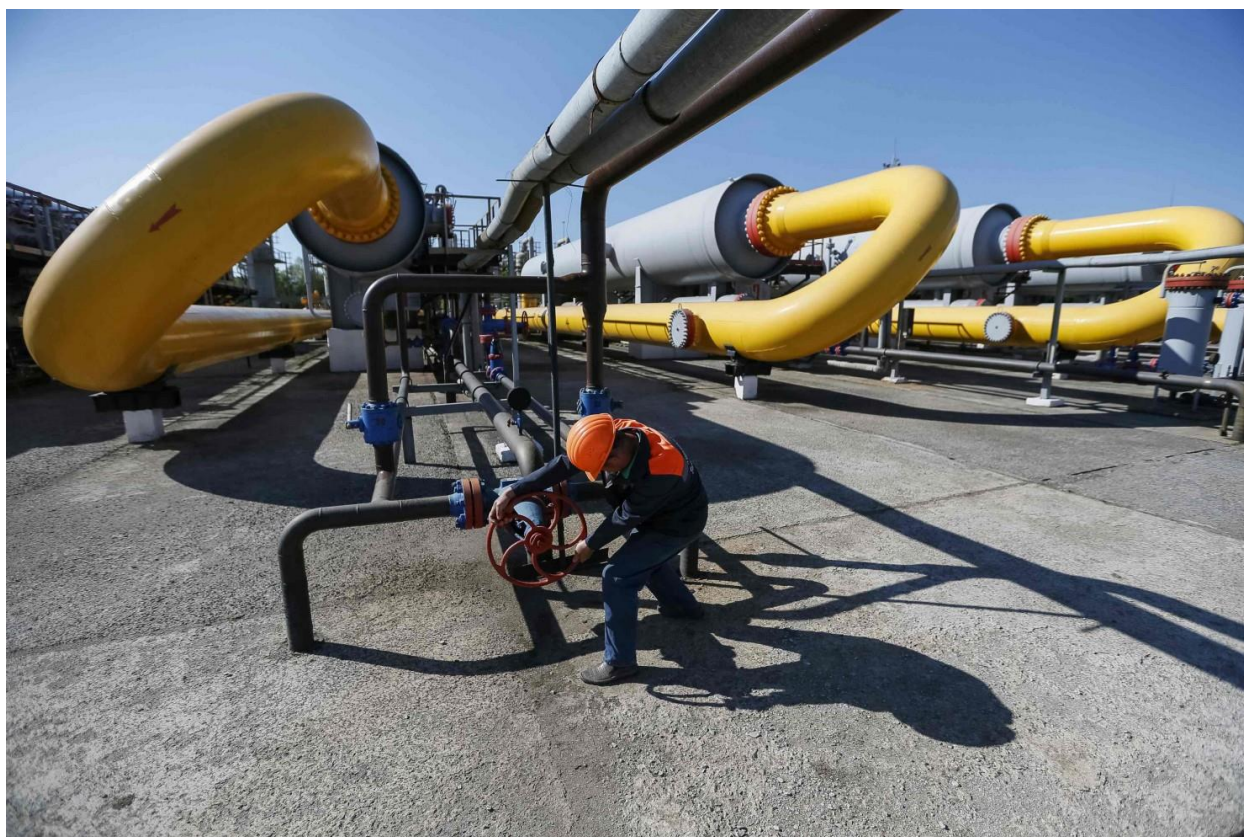
PEKING - Peking je najavio zatvaranje svih preostalih elektrana na uglj do 2016. godine. Umesto tog izvora električne energije, glavni grad Kine će da koristi čistije i efikasnije elektrane na prirodni gas. Glavni razlog zatvaranja elektrana na uglj je zagađenje Pekinga koje je prošle godine za dva puta premašilo kineske proseke kvaliteta vazduha. Gradske vlasti će ovim potezom smanjiti emisije CO₂ za 30 miliona tona. Kina je, inače, najveći svetski emiter CO₂, većinom iz TE na uglj. Kina trenutno 64% svojih energetskih potreba pokriva sagorevanjem uglja. **AP**

Rusi grade prvu nuklearku u Jordanu

MOSKVA - Rusija i Jordan su potpisali međuvladin sporazum izgradnji prve nuklearne elektrane u Jordanu. Rosatom očekuje da će u sklopu tog projekta do 2022. godine izgraditi dva reaktora pojedinačne snage 1.000 MW. Prvi bi trebalo da bude pušten u rad 2024, a drugi 2026. godine. Vrednost projekta je 10 milijardi dolara, a Jordan će biti vlasnik 50,1% elektrane, dok će Rusija imati 49,9%, javlja ruski portal **Sputnik News**.

Seeking Alpha: Kijev uvećava račun za ruski gas za 3,5 milijardi dolara godišnje

KIJEV - Najava Ukrajine da namerava da udvostruči tarife za tranzit ruskog gasa sa 2,88\$ (za svakih 100 km transporta 1.000 kubika), na 5.50\$ znači da Kijev zapravo želi - mereno sadašnjim cenama - da prisvoji otprilike trećinu od vrednosti ruskog gasa koji preko teritorije ove zemlje ide do evropskih kupaca, komentariše u ponedeljak investicioni portal **Seeking Alpha**. Prema autoru komentara, to Rusiji ne bi ostavilo drugi izbor do da - ili obustavi transport gasa preko Ukrajine, ili da zatraži od svojih klijenata da preuzmu ekstra trošak zbog uvećane cene tranzita. Drugim rečima, Poljska, Slovačka, Austrija i Mađarska i još par drugih zemalja bi morali da plate Ukrajini dodatnih 3,5 milijardi dolara godišnje da bi uvezli ruski gas, konstatuje portal. wpcserbia.rs

Ukrajina privremeno prekida kupovinu gasa iz Rusije - Ministar

KIJEV - Ukrajina će privremeno, zbog visokih cena, da prekine uvoz gasa iz Rusije, od 1. aprila, kada istekne sadašnji privremeni ugovor između dve zemlje, rekao je u ponedeljak ministar energije vlade u Kijevu. Volodimir Demčišin je rekao da Ukrajina trenutno „nema razloga da kupuje ruski gas po višim cenama od onih po kojima ga kupuje u Evropi, pa mislim da ćemo jedn ostavno prestati da ga kupujemo“. Dve strane trenutno rade na novom gasnom ugovoru čije se potpisivanje očekuje za sredinu aprila, piše **Wall Street Journal**.

Proizvodnja nafte i gasa iz škriljaca neprofitabilna u Evropi do 2025. - Studija

BERLIN - Finansijski i ekološki troškovi vezani za proizvodnju ugljovodonika iz škriljaca u Evropi premašuju barem u narednih deset godina bilo kakvu dobit nastalu u prodajom ovako dobijene nafte i gasa, pokazuje studija nemačke konsalting firme **New Energy Watch**. Autori studije, fokusirane prvenstveno na situaciji u Nemačkoj, ukazuju da je besmisleno prilike u toj zemlji i Evropi ne mogu porediti sa američkim, gde se nafta i gas iz škriljaca proizvode u slabo naseljenim, ili nenaseljenim oblastima, što znatno umanjuje ekološke rizike, pa time i troškove. wpcserbia.rs

Bill i Melinda Gates diskretno investirali u naftne kompanije

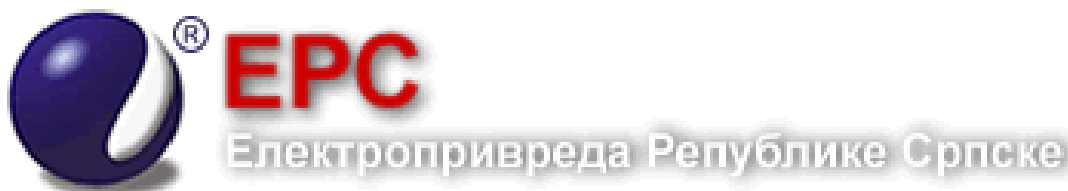
LONDON - Londonski *Gardian* utvrdio je nedavno da je najveća svetska humanitarna fondacija koja nosi ime po svojim osnivačima i donatorima Bilu i Melindi Gejts vlasnik akcija u naftnim kolosima koji proizvode fosilna goriva u vrednosti od najmanje 1,4 milijardi dolara. Reagovale su odmah ekološke grupacije nazivajući najbogatiji bračni par na svetu licemerima, zbog njihovog istovremenog zalaganja za očuvanje čovekove sredine. Kampanju u kojoj se zahteva od Gejtsovih da istupe iz investiranja u kompanije među kojima su američki Anadarko Petroleum i britanski BP, u nekoliko dana je potpisalo 97.000 lica, prenosi londonski dnevnik. Humanitarni fond Gejtsovih smatra se najvećim u svetu, sa kapitalom od preko 33 milijarde dolara kojim su finansirani razni programi, među kojima i više onih u prilog razvoja čiste energije.

wpcserbia.rs

NAŠ REGION

Struja u RS biće skuplja za oko 9 odsto

BANJALUKA - Sva zavisna proizvodna i distributivna preduzeća iz sistema Elektroprivrede Republike Srpske (ERS) podnela su Regulatornoj komisiji za energetiku RS zahteve za pokretanje tarifnog postupka, kojim se traži povećanje cene električne energije u RS, saopštio je regulator. „Ukoliko Regulatorna komisija u celosti odobri zahtevano

povećanje troškova, prosečna cena električne energije za krajnje kupce u RS iznosiće 13,4 feninga po kilovat času“, navode u ERS-u. U saopštenju se dodaje da zahtevano povećanje iznosi 8,68 odsto. Kada je reč o domaćinstvima, u ERS-u kažu da zahtevana prosečna cena iznosi 13,65 feninga po kilovat času, što u odnosu na aktuelnu cenu od 12,47 feninga, čini povećanje od 9,4 odsto. *Srna*

Drugi blok TE Pljevlja: Česi nude 338,5, a Kinezi 326 miliona evra

PODGORICA - Škoda Praha želi da gradi Drugi blok Termoelektrane Pljevlja snage 254 MW sa električnom efikasnošću od 39,5 odsto po ceni od 338,5 miliona evra, a China Machinery Engineering Corporation CMEC spremna je za gradnju Bloka II snage 250 MW sa efikasnošću od 39 odsto po ceni od 326 miliona evra, stoji u ponudama dve kompanije. Obe kompanije navode da su spremne da obezbede povoljna kreditna sredstva u visini od 85 odsto ukupno potrebnih, uz tehničko-ekološku sanaciju postojećeg bloka u vrednosti od 20 miliona evra, saopšteno je iz Elektroprivrede Crne Gore EPCG. Komisija za vrednovanje ponuda saopštila je u petak da će do kraja aprila dostaviti finalni predlog o izboru najboljeg punuđača Odboru direktora EPCG. U EPCG-u podsećaju da Plan razvoja predviđa da Blok II TE Pljevlja bude snage u opsegu 220-300MW, na lokaciji postojeće jedinice TE Pljevlja I, električne efikasnosti ne manje od 38 odsto dok je projektom predviđena i obavezna toplotna stanica za obezbeđenje energije za daljinsko grejanje Pljevalja. *cdm.me*

Podmorski kabl između Crne Gore i Italije operativan 2018.

PODGORICA - Podmorski energetska kabl od Italije do Crne Gore biće operativan 2018. godine, saopštio je u petak izvršni direktor Terne Giovanni Armani na prezentaciji poslovnog plana te kompanije od 2015. do 2019. godine. Prema njegovim rečima, do sada je položeno 140 kilometara kabla u more, dok će od Peskare dalje ka Francuskoj ići drugi krak kabla, koji će biti pušten u rad do 2019. godine. Crna Gora bi u tom slučaju imala dodatne benefite kao most preko koga će i druge države da ponude svoju električnu energiju Italiji, prenosi **RTCG**.

Slovenački Petrol preuzeo Elektriku Črnomelj

LJUBLJANA - Ljubljanska naftna distributivna kompanija Petrol preuzela je od firme Sava 50,7% udela u Energetiki Črnomelj. Reč je o kompaniji koja upravlja gradskom toplanom na biomasu. Suvlasnik preostalog udela je Slovenski državni holding. **SEEbiz**.

Hrvatska najavljuje izgradnju regionalnog energetskog spot tržišta

ZAGREB - Ministar privrede Hrvatske Ivan Vrdoljak je na na radionici u Zagrebu o evropskoj sigurnosti u snabdevanju naftom najavio plan formiranja "omišaljskog i sisačkog Adriatic spota", regionalnog energetskog spot-tržišta. Prema Vrdoljaku, njegove osnove omogućiću Janafova velika skladišta od 1,5 miliona kubika, 622 kilometra

cevovoda godišnjeg kapaciteta od 20 miliona tona i budući LNG terminal u Omišlju i s njim povezani gasovodi. Čelnik Janafa Dragan Kovačević rekao je učesnicima radionice u zagrebu da kompanija sirovom naftom iz raznih delova sveta danas snabdeva devet rafinerija u šest zemalja regiona. I

to iz dva smera, iz terminala pored Omišalj na Krku, i iz ruskog naftovoda Družba. Janaf danas oko 70 odsto prihoda stiže od partnera van Hrvatske, a 50 odsto u nadmetanju s konkurentima, dodao je on u sredu kao domaćin skupa o energetske sigurnosti u snabdevanju naftom u Zagrebu. Uže Janafovo tržište, uz Hrvatsku, čine BiH, Srbija i Mađarska s godišnjom potrošnjom sirove nafte od 15,86 miliona tona, ali i Slovačka i Republika Češka s još 12,71 mt potrošnje u 2013, rekao je Kovačević. **wpc.serbia.rs**

Janaf kaže će ove godine imati najbolje poslovne rezultate ikada

ZAGREB - Čelnik Janafa Dragan Kovačević već sada je najavio da će poslovni rezultati hrvatskog naftovodnog operatera ove godine biti najbolji u 40-godišnjoj istoriji te kompanije. S obzirom na geopolitičku situaciju, uloga Janafa biće sve važnija, rekao je Kovačević na skupu u Zagrebu. Najavio je nastavak investicionih projekata vezanih za gradnju podmorskog naftovoda Krk-kopno i dogradnju Terminala Omišalj. **SEEbiz**